

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

Клименко Б. В.	
Можливості мобільного навчання в ЗВО	216
Коростіль Л. А.	
Формування навичок упровадження змішаного навчання в закладах освіти.....	218
Крисенко І. А.	
Організація дистанційного навчання в умовах воєнного стану.....	222
Куценко Т. І.	
Виклики для вивчення іноземної мови в умовах дистанційного навчання: особливості організації освітнього процесу	223
Lavryniuk I. M.	
Basic teacher's tools in applying blended learning	226
Лазарєва Т. С.	
Способи формування зацікавленості учнів на дистанційних уроках української літератури	228
Ліпіч Л. М.	
Дистанційна освіта як форма нетрадиційної освіти.....	231
Луначек С. В.	
Виклики для дистанційного підвищення кваліфікації педагогічних працівників на сучасному етапі	234
Лут О. А., Шафорост Ю. А.	
Реалізація інноваційних освітніх технологій у процесі навчання студентів хімії.....	235
Лутаєва Т. В., Артюх Т. О.	
Рефлексія в дистанційному навчанні: дієві методики та прийоми.....	237
Максимовська Н. О.	
Особливості підготовки майбутніх менеджерів культури в процесі дистанційного навчання	241
Malykhin O, Zahorulko M	
Miro in teractive online whiteboard for personalized student learning.....	243
Манн Р. В., Крижанівська Л. Г.	
Використання дистанційного тестування для контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти.....	245
Матвєєва О. О., Гриньова В. М.	
Проблема визначення критеріїв у педагогічних дослідженнях.....	247
Муринович Н. Ю.	
Суть поняття дидактичної компетентності.....	249
Нагла Д. Є., Чебакова Ю. Г.	
Організація партнерської взаємодії як основа успішної педагогічної діяльності майбутніх викладачів вищої школи в умовах дистанційного навчання	250
Овод Ю. В., Овод О. А.	
Суть і зміст дистанційного навчання у підготовці студентів соціономічного напряму	252

завдань із певної навчальної теми в подальшому приведе до суттєвого скорочення часу на контроль за навчальною діяльністю студентів.

Список використаних джерел

1. Дистанційне навчання у вищих навчальних закладах України : [Інформаційні матеріали] / МОН України. Хмельницький : ХНУ, 2009. 50 с.
2. Вишнівський В.В. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів : навч. посіб. / В. В. Вишнівський, М. П. Гніденко, Г. І. Гайдур, О. О. Ільїн. Київ : Держ. ун-т телекомунікацій, 2014. 140 с.
3. Гуревич Р. С. Інтерактивні технології навчання у вищому педагогічному навчальному закладі : навч. посібник / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, Л. С. Шевченко. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2013. 309 с.

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ У ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Матвєєва О. О.

доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Гриньова В. М.

доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Мета нашої роботи полягала в тому, щоб аспірантам педагогічних вишів показати: як можна організувати педагогічне дослідження на якісно-кількісній основі за допомогою структурно-системних критеріїв оцінки тих характеристик, що необхідні досліднику; як правильно розробляти структурно-системні критерії і зробити їх змінні експериментально варійованими та кількісно вимірюваними величинами; як побудувати єдину інформаційну шкалу з метою оцінки педагогічних характеристик. Водночас, хотілося б вирішити й інше непросте завдання – як захистити педагогічний експеримент від зайвого суб'єктивізму та великої похибки вимірювання вихідних даних.

В енциклопедичних виданнях критерій трактують як «мірило» для визначення оцінки предмета або явища; ознаку, взяту за основу класифікації, орієнтир, індикатор, на основі якого відбувається оцінка або класифікація чого-небудь, визначається значущість або незначущість у стані об'єкта [1; 2].

Як відомо, на заключному етапі педагогічного дослідження настає момент, коли потрібно порівняти отримані результати або з раніше отриманими, або зі стандартами. Щоб зробити операцію порівняння, необхідно побудувати дві моделі: одна з них приймається за оригінал, інша – за міру.

У практиці вимірювальних процедур мірою може бути ціла низка зразків: один із них є основним, інші – похідними. Усі вони застосовуються для

вимірювання будь-якої однієї якісної характеристики. А як бути, якщо об'єкт дослідження складний і має відразу велику кількість якісних ознак, пов'язаних між собою? Виникає необхідність поєднання їх в одну сукупну характеристику, а потім проведення комплексного вимірювання цієї системи в напрямку, що нас цікавить, із урахуванням особливості кожної ознаки окремо і специфіки всієї сукупності в цілому. Така проблема досить часто виникає у педагогічному дослідженні.

Оскільки педагогічний об'єкт та його модель – не прості феномени, то й критерій, за допомогою якого вибудовується вимірювання, є складною структурною системою. У такому випадку ми маємо взяти логічно розгалужений смисловий критерій, у якому відображалися б у взаємозв'язках потрібні нам характеристики. Отже, критерій – це система найбільш істотних ознак, що відбиває не весь аналізований об'єкт, а лише ті його сторони, що відповідають меті дослідження та які піддаються якісно-кількісній інтерпретації, тобто вимірюванню.

Теоретичні дослідження показують, що для кількісної оцінки складних педагогічних характеристик доцільно використовувати так звані структурно-системні критерії, які відіграють роль моделей-еталонів.

Структурно-системний критерій як інструмент, за допомогою якого здійснюється вибір потрібних для нас ознак і потім їх вимірювання, містить суб'єктивну складову, що закладається під час його конструювання, та об'єктивну складову, що дає можливість визначити педагогічну величину в кількісних показниках із певним ступенем точності. Алгоритм побудови критерію може бути таким:

- формулювання мети, для якої нам необхідний критерій і в чому полягає педагогічне завдання вимірювання;
- вивчення безпосередньо об'єкту дослідження, аналіз усіх його основних ознак, що відповідають завданням дослідження; відбір серед них лише суттєвих, які можна взяти як елементи еталону;
- формування структури критерію: на вершині «логічного дерева» розміщуємо потрібну для нас вищу ознаку, інші розташовуємо в нижньому ярусі графової моделі як підпорядковані;
- визначення вагових коефіцієнтів еталонних ознак статистичним методом; нормування отриманих значень; анулювання тих ознак зразка, які мають рівень значущості, що становить величину менше 50 % (це означає, що вони істотно не впливають на кінцевий результат дослідження);
- розроблення вимірювальної підструктури критерію: для кожної еталонної ознаки відбираємо серію підпорядкованих їй ознак (не менше шести), які характеризують її розвиток або зміну в реальних ситуаціях експерименту;
- розробка норми оцінювання для елементів вимірювальної підструктури критерію у вигляді бальної або відсоткової системи оцінювання; можна взяти альтернативну систему («так» - «ні»), яка дає грубіший результат по відношенню до градаційних шкал вимірювання, зате проста в обігу й легко використовується в дослідженнях як вимірювальний інструмент.

У результаті одержуємо чітко окреслену смислову структуру критерію, що складається з трьох основних елементів: узагальненої характеристики

досліджуваного об'єкта; еталонної системи ознак, що синтезує в собі найбільш суттєві його сторони, та вимірювальної підструктури. У логічно пов'язаному стані такий критерій набуває форми деревоподібного графа, на підставі чого можна дійти висновку, що в його структурі застосовано всі основні закони, якими описується системний об'єкт, і що його головною змінною структури є інформаційна характеристика.

Список використаних джерел

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL : <http://sum.in.ua/s/kryterij>>.
2. Професійна освіта: словник. / уклад. С. У. Гончаренко та ін.; ред. Н. Г. Ничкало. Київ : Вища шк., 2000. 149 с.

СУТЬ ПОНЯТТЯ ДИДАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Муринович Н. Ю.

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Українська інженерно-педагогічна академія,
м. Харків, Україна

У сучасному суспільстві відбувається багато соціальних та економічних змін. Зокрема, у зв'язку з глобалізацією, інформатизацією та комп'ютеризацією відбуваються зміни на ринку праці, виникають нові вимоги роботодавців до якості підготовки працівників. У відповідності до актуальних потреб суспільства, заклади освіти мають підготувати конкурентоздатних, високопрофесійних і компетентних працівників, які зможуть швидко та якісно виконувати свою роботу в певній сфері професійної діяльності. Від сучасних фахівців вимагають прояву не стільки обізнаності в певній сфері, скільки спроможності вирішувати складні неоднозначні завдання, діяти творчо, швидко й адекватно реагувати на зовнішні зміни. Такі вимоги до фахівців зумовили впровадження компетентнісного підходу в професійну освіту, завдяки якому відбувається її оновлення на компетентнісній основі, з'являються нові технології та методики формування компетентності, відбувається формування й розвиток ключових і предметних компетентностей особистості фахівця. Зокрема, для інженерів-педагогів однією з таких провідних компетентностей є дидактична компетентність.

На основі аналізу наукових праць (дисертації, монографії, статті тощо) було з'ясовано, що проблему формування дидактичної компетентності вивчали такі науковці, як: О. Атаманчук, І. Бойко, В. Гриньов, О. Заболотній, Н. Колесник, І. Корнейко, Л. Тархан та ін. Так, Л. Тархан, вивчаючи проблему формування дидактичної компетентності інженерів-педагогів розглядає це поняття як інтеграційну якість особистості, що визначає коло її повноважень і функцій у сфері освітньої діяльності [4]. Н. Колесник, вивчаючи проблему формування дидактичної компетентності майбутніх учителів засобами дизайн-технологій трактує це поняття як сукупність засвоєних компетенцій, що визначають здатність